

ZWROT DO NADAWCY

Pola Dwurnik, Pascal Dubourg Glatigny, Piotr Polit

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

Godło / Emblem: STAMPTRAP

ZWROT DO NADAWCY
/ RETURN TO SENDER

ZWROT DO NADAWCY

Znaczki filatelistyczne artykułują wizję narodu: jego chwałę, krajobraz, arcydzieła, kluczowe daty w historii. Kształtują jedność narodową. Są zaprojektowane tak, by – naklejone na koperty – rozpowszechniały ten obraz za granicą. Jednak prezentują się jedynie jako fragmenty większej narracji, osierocone elementy układanki, która nigdy nie ukazuje się w całości. Dyskurs narodowy tworzony przez państwo za pośrednictwem usług pocztowych – oraz ideologia, która go podtrzymuje – sączą się kropla po kropli. Co by się stało, gdyby je zdekonstruować i złożyć na nowo?

Wystawa odsyła znaczki do ich źródła i skłania do refleksji nad przyczynami emitowania serii wizualnych, które – choć wydają się niewinne – są precyzyjnie zaprojektowane przez zwierzchników poczty jako właściwa symboliczna oprawa korespondencji.

Pola Dwurnik czerpie materiał z zasobu tysięcy znaczków z całego świata, dążąc do zrekonstruowania atlasu europejskiej pamięci – tych, które mają scalać naszą siłę zbiorową i tych, które chronią nas przed wyobrażeniem sobie przyszłości. Według kryteriów geograficznych i tematycznych artystka kategoryzuje te niezliczone ślady osobistych przekazów, kilkucentymetrowe obrazy-sygnały lapidarnych komunikatów. Wyposażona w nożyczki niczym krawiec, dokonuje setek tysięcy chirurgicznych cięć i rekonstruuje formy i kolory, motywy i tła w nowe narracje miejsc, którym znaczki miały służyć. Jej gest zawłaszcza gotowy materiał i poddaje badaniu pamięć oraz historię form. Jak zaangażować znaczki w sformułowanie krytycznego stanowiska wobec światopoglądu, który wyobrażają?

Operację cięcia i sklejania potęguje malarstwo, w którym Dwurnik przekształca ikoniczne kody filatelistyki w nowe przekazy, otwierając odbiorcom nowe perspektywy. Znaczek zmienia skalę, stając się częścią sufitu zostaje uwolniony jako obraz malarski i zestawiony z innymi pochodzącymi z różnych krajów. Chcąc je zobaczyć, widz musi wysoko podnieść głowę. Odkrywa gigantyczne kompozycje przenoszące go do protopii zakorzenionej w rzeczywistości przeżywanej, w której postęp dokonuje się małymi krokami.

Chociaż znaczki rzadko pojawiają się w badaniach nad kulturą materialną, artystyczna interwencja może służyć ożywieniu wizji narodu, którą przekazują. *Zwrot do nadawcy* mapuje i analizuje granice państw. Instalacja dystansuje się od oficjalnych dyskursów, kwestionuje stereotypy i klisze,

ukazuje codzienne środowisko wizualne z nowego punktu widzenia i konfrontuje z banałem narracji politycznych.

Wystawa rozgrywa się na wielu poziomach, w Pawilonie Polskim i poza nim. W gablocie na środku można zobaczyć znaczki z różnych miejsc, wciąż dostępne w dużych ilościach – kraje i tematy mieszają się, ożywiane siłą powietrza.

Na ścianach, na wysokości wzroku, widzowie odkrywają kolaże, w których wycięte i poddane recyklingowi znaczki prowokują do namysłu nad emblematami narodowymi, konwencjonalnymi ramami historii sztuki i kartografii.

Na suficie ustanowiona jest nowa narracja – wizja nowego świata, w której znaczek nie jest już punktem docelowym kompletnego i zakończonego procesu, lecz otwarciem nowej drogi.

W bocznej sali wizerunki filatelistyczne zostają obnażone w formie projekcji multimedialnej. Pokazują się w swoim pierwotnym i niewinnym stanie, przed włączeniem do narodowej ikonografii pocztowej i zanim zostaną przetworzone przez artystkę.

Ponadto, poprzez wielojęzyczną stronę www i social media, będzie można współtworzyć zbiór przyszłych znaczków. Internauci będą mogli wskazać temat, który chcieliby zobaczyć na znaczkach swojego kraju.

RETURN TO SENDER

Philatelic stamps articulate a nation's vision: its glories, nature, masterpieces, the pivotal dates of its history. They forge national unity. They are designed to disseminate this image abroad pasted on envelopes. Yet they present themselves merely as fragments of larger narratives, orphaned pieces of a puzzle that never reveals itself in its entirety. The national discourse established by the state through its postal services — and the ideology that underpins it — are distilled only drop by drop. What would happen if it were deconstructed and recomposed?

The exhibition sends stamps back to their origin and invites reflection on the reasons and purposes behind visual series that appear innocent — yet they are deliberately crafted by postal authorities to shape the symbolic framework of correspondence.

Pola Dwurnik draws from a collection of thousands of stamps from around the world, with the aim of reconstructing an atlas of European memories — those that forge our collective strength and those that prevent us from envisioning the future. The artist categorises these countless traces of personal messages according to geographical and thematic criteria — signal-images conveying laconic messages on a few square centimetres. Equipped with scissors like a tailor, she makes hundreds of thousands of surgical cuts and recomposes forms, colours, motifs and backgrounds into a new narrative of the places they were meant to serve. Her gesture constitutes an appropriation of the ready-made that interrogates the memory and history of forms. How to make stamps speak? How to engage them in formulating a critical stance towards the worldview they represent?

The cutting and gluing operation is amplified through painting, in which Dwurnik transforms the iconic codes of philately into new messages that open new perspectives for the viewer. The stamp changes dimension, becoming part of a ceiling it is liberated through painting, in proximity to its counterparts from other countries. The viewers have to lift their head high. They discover giant compositions that transport them into a protopia grounded in a lived reality where progress is made in small steps.

While stamps rarely feature in material culture studies, the artistic intervention operates as an awakening to the national vision that they convey. *Return to Sender* maps and analyses country borders. The installation provides distance from official discourses, questions stereotypes

and clichés, reveals the everyday visual environment from a new angle, and confronts the banality of political narratives.

The exhibition unfolds across multiple levels, within the Polish pavilion and beyond. The display case in the middle reveals the diversity of stamps, still in bulk — countries and themes intermingle, at the mercy of the wind that shuffles their messages.

On the walls, at eye level, the viewer discovers collages where ordered, cut, re-purposed stamps challenge national emblems and conventional frameworks of art history and cartography.

On the ceiling, a new narrative is established — a vision of a new world in which the stamp is no longer the terminus of a completed and closed process but the beginning of an open path.

In the side room, philatelic images are stripped bare. They present themselves in their original, innocent state before they become part of national iconography and before their transformation by the artist.

Outside the Biennale, through a multilingual website and social media networks, *Return to Sender* invites the public to contribute to the collection of future stamps. Everyone is invited to send organisers an image they would like to see featured on their country's stamps.